

Корж Наталія Володимирівна,

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
(м. Вінниця, Україна)

УЗАГАЛЬНЕНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОРПОРАТИВНОГО КАПІТАЛУ: ЯКІСНІ СТРУКТУРНІ ЗМІНИ

У статті на основі запропонованої автором категоризації коефіцієнтів структурних зрушень капіталу здійснено узагальнений аналіз корпоративного капіталу підприємств хлібопекарської галузі України. Це дозволило визначити рівні структурної мобільності та масштабності їх корпоративного капіталу і обґрунтувати системоутворюючі фактори розвитку капіталу цих підприємств.

Ключові слова: структура корпоративного капіталу, інтенсивність структурних змін, коефіцієнт структурних зрушень, структурна мобільність, структурна масштабність.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Необхідність залучення інвестицій в економіку України на фоні кризових явищ активізувала проблему формування корпоративного капіталу в нашій країні. Ефективність корпоративного капіталу обумовлюється масштабом і можливостями використання передових технологій та управлінських рішень, гнучкістю і здатністю примножувати свій потенціал шляхом інтеграції, концентрації, централізації й трансформації корпоративних структур. Разом із тим сьогодні капітал підприємства розглядається як відкрита нелінійна система, що завжди перебуває у стані нерівноваги завдяки впливу зовнішнього середовища. Короткострокова рівновага настає лише за умови формування у процесі управління складної впорядкованої структури, яка компенсує негативний вплив зовні та формує новий синергетичний ефект.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання оцінювання ефективності корпоративного капіталу розглядаються в багатьох площинах економічної науки: у корпоративних фінансах, фінансовому менеджменті, фінансах, обліку й аудиті. Структура капіталу та ефективність його використання прямо впливають на результати фінансово-господарської діяльності організації та посередньо – на величину капіталу.

Серед дослідників цього напрямку найбільш відомі: Росс С., Вестерфілд Р. та Джордан Б. [1], Брігхем Ю. та Гапенскі Л. [2], Майєрс С. [3], Єлісеєва І.І. [4], Казинець Л.С. [5], Коломицева О.В. [6], Алімов О.М. [7] та ін. Разом із тим питання вимірювання структурних пріоритетів щодо окремих складових ефективності використання капіталу, інтенсивності відбудови структурних змін капіталу серед економістів залишаються дискусійними.

Мета статті. На основі запропонованої категоризації коефіцієнтів структурних зрушень капіталу здійснити узагальнений аналіз корпоративного капіталу підприємств хлібопекарської галузі України.

Викладення основного матеріалу. Структура корпоративного капіталу промислового підприємства складається із 6 складових: людського, фізичного, фінансового, споживчого, організаційного, інтелектуального капіталів. Питома вага

Розділ 4 Проблеми управління інноваційним розвитком

кожної складової в загальній вартості капіталу залежить від пріоритетів корпорації та інших зацікавлених осіб і не є постійною, оскільки перебуває під впливом зовнішнього середовища. Відповідно в кожного з них є притаманний лише йому потенціал максимальної прибутковості та сумарного потоку прибутків за визначений період часу [8].

Структуру ефективності використання корпоративного капіталу за 2009 і 2013 роки показано на рис. 1 та рис. 2 відповідно.

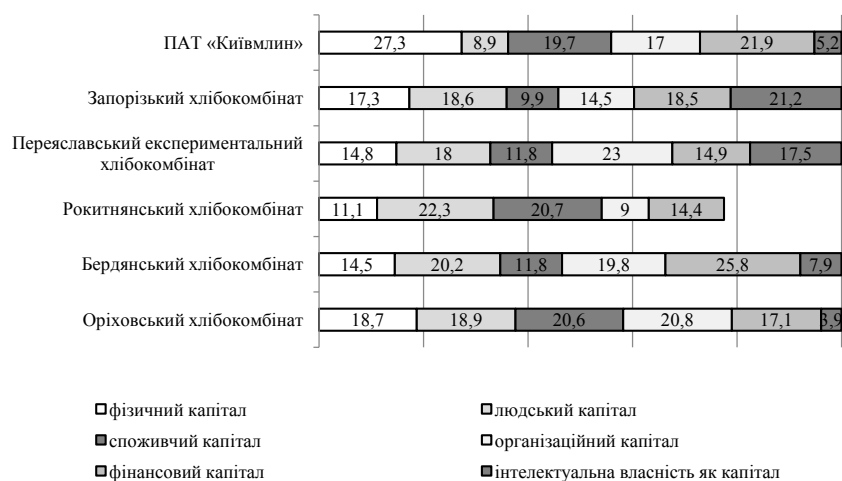

Рисунок 1 – Структура корпоративного капіталу досліджуваних підприємств у 2009 р., %, (розраховано за [10])

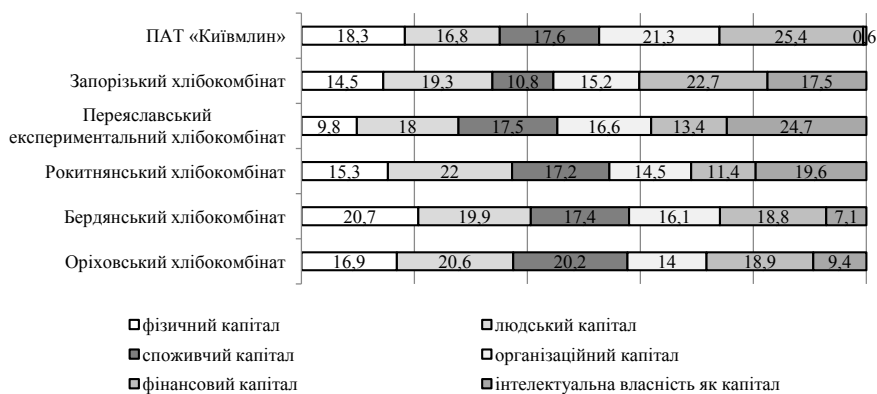

Рисунок 2 – Структура корпоративного капіталу досліджуваних підприємств у 2013 р., %, (розраховано за [10])

Як побачимо, на всіх досліджуваних підприємствах існують різні структурні пріоритети щодо окремих складових ефективності використання капіталу.

Так, на ПАТ «Київмлин» у 2009 р. найбільшою складовою у загальній системі аналізу корпоративного капіталу був фізичний капітал, а у 2013 р. – споживчий. Можна стверджувати, що відбулося структурне зрушення ефективності підприємства у бік споживача, який стає все більшим пріоритетом для розвитку сучасного підприємства.

На Запорізькому хлібокомбінаті у 2009 році найефективнішою складовою була складова інтелектуального капіталу, а у 2013 р. – споживчий капітал. Можна зазначити, що на цьому підприємстві відбулося уповільнення інноваційної діяльності на користь посилення ефективності споживчого капіталу, а отже, підприємство йде не шляхом нарощування інноваційності, а шляхом розвитку діяльності у напрямі задоволення потреб з урахуванням тих можливостей, які дає ринок.

На Переяславському експериментальному хлібокомбінаті, який мав найбільші значення ефективності використання корпоративного капіталу за 2010-2012 роки, у 2009 році найбільш ефективною складовою був фінансовий капітал, а у 2013 р. – інтелектуальний капітал. Це є свідченням того, що на даному підприємстві наявність фінансових ресурсів обумовила можливість розширення інноваційної та іншої інтелектуальної діяльності, що забезпечило їх розвиток на підприємстві.

На Рокитнянському хлібокомбінаті у 2009 р. найбільш вагомими складовими ефективності використання корпоративного капіталу були складові організаційного й людського капіталу, а у 2013 р. – організаційного капіталу. Це підприємство має можливості використання капіталу, що базуються переважно на праці та її ефективній організації на підприємстві.

На Бердянському хлібокомбінаті, на якому спостерігалось найменше значення ефективності використання корпоративного капіталу, найбільшу частку у структурі капіталу у 2009 р. займала складова споживчого капіталу, а у 2013 р. – фізичний капітал. Це свідчить про те, що низький рівень ефективності використання корпоративного капіталу на цьому підприємстві зумовив необхідність зосередитися на підвищенні ефективності використання основних засобів.

На Оріховському хлібокомбінаті у 2009 р. найбільшу питому вагу у структурі капіталу, що забезпечила досягнення існуючого рівня ефективності використання корпоративного капіталу, становили складові фінансового та людського капіталів, і ця тенденція зберігалася й у 2013 р. Це свідчить про те, що наявність фінансових ресурсів й ефективність їх використання на підприємстві підтримуються високим рівнем розвитку людського капіталу та навпаки.

Визначити, наскільки інтенсивно відбуваються структурні зміни, що впливають на ефективність використання корпоративного капіталу на підприємстві, можна за допомогою показника, який визначає структуру і характеризує зміни в цілому, тобто структурне зрушення або інтенсивність змін структури, коефіцієнт структурних змін. Його можна визначити за формулою [4]:

$$K_{int} = S_{w_i - w_{0i}} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k (w_{1i} - w_{0i})^2}{k}}, \quad (1)$$

де w_{1i} , w_{0i} – відповідно питома вага i -ї структурної компоненти ефективності використання корпоративного капіталу в поточній і базовій структурах; k – кількість структурних компонент.

Коефіцієнт структурних зрушень не має змін верхньої межі. Чим вище цей коефіцієнт, тим більші зміни можна спостерігати в структурі даного інтегрального показника, і відповідно на підприємстві відбуваються зміни стратегічних спрямувань розвитку окремих складових корпоративного капіталу.

На думку Казинця Л.С. [5], коефіцієнт структурних зрушень свідчить про незначні структурні зрушення у стійкій досліджуваній системі, якщо він менший ніж 2%. У протилежному разі, коефіцієнт структурних зрушень показує істотні структурні зміни. Це буде справедливим і у разі структурних змін корпоративного капіталу при визначенні ефективності його використання.

Дослідження інтенсивності змін структури ефективності використання корпоративного капіталу за 2010-2013 роки засвідчило, що на ПАТ «Київмлин» значні структурні зміни щодо ефективності використання корпоративного капіталу відбулися у 2010 і 2012 роках. Тобто в ці роки відбулася зміна пріоритету розвитку окремих складових корпоративного капіталу, на яких підприємство зосереджувало свою увагу, а саме: у 2010 році – організаційний капітал, у 2012 – фінансовий і споживчий.

За інших однакових умов чим вища інтенсивність зрушення в економічній структурі, тим більше структуроутворююче значення воно має для розвитку даної структури. Поняття інтенсивності дозволяє вирішувати проблеми, що впливають із суперечностей структурних зрушень: із двох суперечливих зрушень у структурі домінуючу роль відіграє більш інтенсивне, і в умовах відносно замкненої економічної системи маса його буде збільшуватися, тоді як маса протилежного йому протизрушення – зменшуватися [6].

За 2010-2013 роки якісні структурні зміни ефективності використання корпоративного капіталу відбулися на всіх підприємствах, однак ці зрушення мали різний характер, а саме: різні структурні компоненти були системоутворюючими для капіталу цих підприємств. На ПАТ «Київмлин» переважали зміни у фінансовому, організаційному і споживчому капіталах; на Запорізькому хлібокомбінаті – організаційному, споживчому та інтелектуальному; на Переяславському експериментальному хлібокомбінаті – фізичному і людському; на Рокитнянському – фінансовому; на Бердянському – фізичному; на Оріховському – фінансовому капіталі.

У процесі оцінювання швидкості структурних зрушень доцільно також урахувати і фактор масштабності використання корпоративного капіталу. Для цього в [7] пропонується використовувати коефіцієнт структурної мобільності (K_{cm}):

$$K_{cm} = K_{инт} \cdot I_n, \quad (2)$$

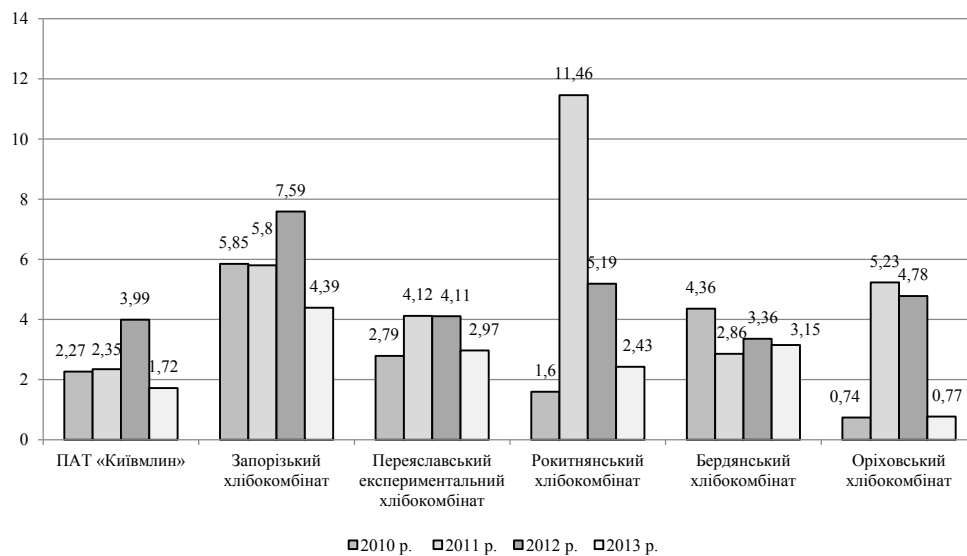
де I_n – індекс зростання сумарної доданої вартості; $K_{инт}$ – коефіцієнт структурних змін.

Як індекс зростання доданої вартості пропонується використовувати індекс зростання (зменшення) чистого доходу від реалізації продукції (табл. 1).

Коефіцієнти структурної мобільності досліджуваних підприємств за 2010-2013 рр. наведені на рис. 3. Ці коефіцієнти показують загальну оцінку швидкості та масштабності структурних зрушень. Найбільші й наймасштабніші зміни у структурі капіталу відбулися на Рокитнянському хлібокомбінаті у 2011 році, високі структурні зрушення спостерігалися на Запорізькому хлібокомбінаті, середні – на ПАТ «Київмлин», Переяславському та Бердянському хлібокомбінатах, а найменші – на Оріховському.

Таблиця 1 – Індеси зростання (зменшення) чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) по відношенню до попереднього року за 2010-2013 роки, (розраховано за [10])

Підприємство	Рік				Індекс зростання чистого доходу в середньому за 2010-2013 рр.	Індекс зміни ефективності використання корпоративного капіталу в середньому за 2010-2013 рр.
	2010	2011	2012	2013		
ПАТ «Київмлин»	0,74	2,06	1,05	0,74	1,15	0,96
Запорізький хлібокомбінат	1,10	1,09	1,24	1,20	1,16	1,06
Переяславський експериментальний хлібокомбінат	0,74	1,92	1,13	0,58	1,09	1,02
Рокитнянський хлібокомбінат	0,67	1,79	0,81	0,90	1,04	1,05
Бердянський хлібокомбінат	1,48	0,93	1,16	1,10	1,17	1,00
Оріховський хлібокомбінат	0,74	2,06	1,05	0,74	1,15	1,01

Рисунок 3 – Коефіцієнти структурної мобільності досліджуваних підприємств за 2010-2013 рр., (розраховано за [10])

Для даного дослідження потрібно провести категоризацію коефіцієнта структурної мобільності на основі проведеного аналізу досліджуваних підприємств. Так, ми пропонуємо використовувати таку категоризацію (табл. 2).

Таблиця 2 – Категоризація коефіцієнтів структурної мобільності

Значення коефіцієнта	Характеристика ступеня коефіцієнта
0,0-2,0	Низька
2,1-4,0	Середня
4,1-8,0	Вище середньої
Вище за 8,1	Висока

На даному етапі важливим є визначення масштабної мобільності ефективності використання корпоративного капіталу (K_{mm}), для цього, на нашу думку, можна використовувати формулу [7]:

$$K_{mm} = I_k \cdot I_n, \quad (3)$$

де I_k – індекс зростання (зменшення) корпоративного капіталу на підприємстві; I_n – індекс зростання сумарної доданої вартості.

На рисунку 4 показані масштабні коефіцієнти ефективності використання корпоративного капіталу на досліджуваних підприємствах.

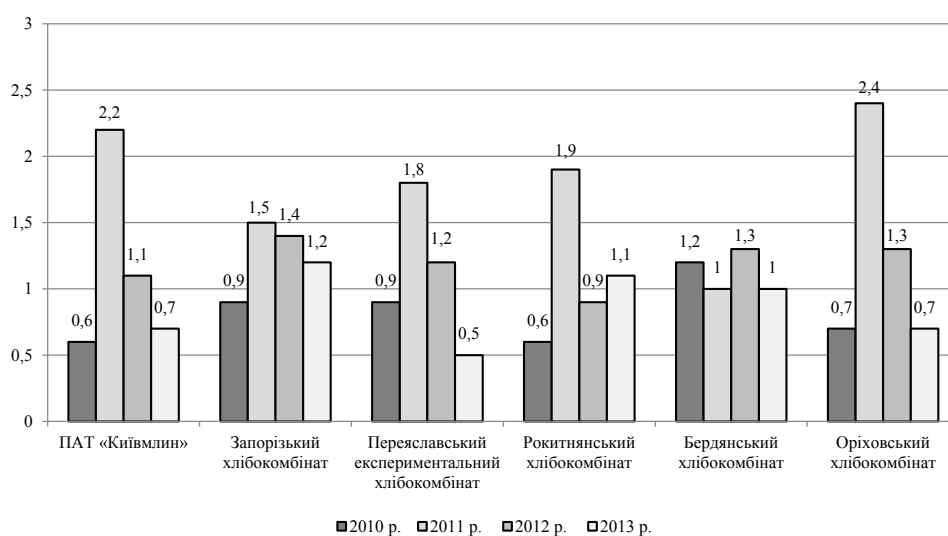

Рисунок 4 – Коефіцієнт масштабної мобільності ефективності використання корпоративного капіталу на досліджуваних підприємствах за 2010-2013 рр., (розраховано за [10])

Категоризацію коефіцієнта масштабної мобільності на основі проведеного аналізу досліджуваних підприємств показано в табл. 3.

Узагальнений аналіз стану корпоративного капіталу за коефіцієнтами структурної і масштабної мобільностей та структуроутворюючими факторами капіталу досліджуваних підприємств поданий у табл. 4.

Таблиця 3 – Категоризація коефіцієнтів масштабної мобільності, (розроблено автором)

Значення коефіцієнта	Характеристика ступеня коефіцієнта
0,0-0,6	Низька
0,61-1,3	Середня
1,31-2,0	Вище середньої
Вище за 2,1	Висока

Таблиця 4 – Узагальнений аналіз стану корпоративного капіталу досліджуваних підприємств, (розроблено автором)

Підприємство	Фактор/ показник аналізу	2010	2011	2012	2013
ПАТ «Київмлин»	Системо- утворюючий фактор	Організаційний	Споживчий	Фінансовий	Фізичний
	K_{CM}	Середня – 2,27	Середня – 2,35	Середня – 3,99	Низька – 1,72
	K_{MM}	Низька – 0,6	Висока – 2,2	Середня – 1,1	Середня – 0,7
Запорізький ХК	Системо- утворюючий фактор	Інтелектуальний, організаційний	Інтелектуальний, організаційний	Інтелектуальний, споживчий	Споживчий
	K_{CM}	Вище сер. – 5,8	Вище сер. – 5,8	Вище сер. – 7,6	Вище сер. – 4,4
	K_{MM}	Середня – 0,9	Вище сер. – 1,5	Вище сер. – 1,4	Середня – 1,2
Переяс- лавський експеримен- тальний ХК	Системо- утворюючий фактор	Людський	Фінансовий	Людський	Фізичний
	K_{CM}	Середня – 2,79	Вище сер. – 4,1	Вище сер. – 4,1	Середня – 2,9
	K_{MM}	Середня – 0,9	Вище сер. – 1,8	Середня – 1,2	Низька – 0,5
Рокитнянсь- кий ХК	Системо- утворюючий фактор	Фізичний	Фінансовий	Фінансовий	Фінансовий
	K_{CM}	Низька – 1,60	Висока – 11,46	Вище сер. – 5,2	Середня – 2,4
	K_{MM}	Низька – 0,6	Вище сер. – 1,9	Середня – 0,9	Середня – 1,1
Бердянський ХК	Системо- утворюючий фактор	Організаційний	Фінансовий	Фізичний	Фізичний
	K_{CM}	Вище серед. – 4,4	Середня – 2,86	Середня – 3,36	Середня – 3,1
	K_{MM}	Середня – 1,2	Середня – 1,0	Середня – 1,3	Середня – 1,0
Оріхівський ХК	Системо- утворюючий фактор	Відсутній	Фізичний	Фінансовий	Фінансовий
	K_{CM}	Низька – 0,74	Вище серед. – 5,2	Вище сер. – 4,8	Низька – 0,77
	K_{MM}	Середня – 0,7	Висока – 2,4	Середня – 1,1	Середня – 0,7

Виходячи з того, що коефіцієнт структурної мобільності свідчить про інтенсивність структурних змін корпоративного капіталу підприємства, а коефіцієнт масштабної мобільності – про масштабність узагальненого оцінювання корпоративного капіталу, можуть логічно виникати різні ситуації, відображені в табл. 5 у вигляді матриці 4x4.

Розділ 4 Проблеми управління інноваційним розвитком

Результат, визначений за рівнями структурної та масштабної мобільностей корпоративного капіталу, дозволяє позиціонувати підприємство та визначити напрями удосконалення управління корпоративним капіталом у кожному конкретному випадку.

Таблиця 5 – Матриця «рівень структурної мобільності – рівень масштабної мобільності» корпоративного капіталу

		Рівень структурної мобільності корпоративного капіталу			
		Високий	Вище середнього	Середній	Низький
Рівень масштабної мобільності корпоративного капіталу	Високий	Розвивати визначені структуроутворюючі структурні компоненти шляхом зосередження всіх зусиль	Розвивати визначені структуроутворюючі структурні компоненти шляхом зосередження всіх зусиль	Існує певний рівень невизначеності щодо пріоритетності розвитку конкретної структурної компоненти, потрібен додатковий аналіз, а доки розвивати капітал загалом	Активний розвиток капіталу загалом за всіма структурними спрямуваннями
	Вище середнього	Розвивати визначені структуроутворюючі структурні компоненти шляхом зосередження всіх зусиль	Існує певний рівень невизначеності щодо пріоритетності розвитку конкретної структурної компоненти, потрібен додатковий аналіз, а доки розвивати капітал загалом	Існує певний рівень невизначеності щодо пріоритетності розвитку конкретної структурної компоненти, потрібен додатковий аналіз, а доки розвивати капітал загалом	Активний розвиток капіталу загалом по всім структурним напрямкам
	Середній	Визначені структуроутворюючі фактори вичерпали або вже вичерпують можливості, утримувати їх на існуючому рівні або шукати нові можливості розвитку серед системоутворюючих факторів другого порядку	Існує певний рівень невизначеності щодо пріоритетності розвитку конкретної структурної компоненти, потрібен додатковий аналіз, а доки розвивати капітал загалом	Існує певний рівень невизначеності щодо пріоритетності розвитку конкретної структурної компоненти, потрібен додатковий аналіз, а доки розвивати капітал загалом	Пошук нових можливостей розвитку капіталу або створення системоутворюючих факторів
	Низький	Визначені структуроутворюючі фактори вичерпали або вже вичерпують можливості, утримувати їх на існуючому рівні або шукати нові можливості розвитку серед системоутворюючих факторів другого порядку	Визначені структуроутворюючі фактори вичерпали або вже вичерпують можливості, утримувати їх на існуючому рівні або шукати нові можливості розвитку серед системоутворюючих факторів другого порядку	Пошук нових можливостей розвитку капіталу або створення системоутворюючих факторів	Пошук нових можливостей розвитку капіталу або створення системоутворюючих факторів

Обґрунтування стратегічних напрямів розвитку корпоративного капіталу досліджуваних підприємств за 2013 рік подано в табл. 6.

Проведений аналіз дозволив визначити, що для ПАТ «Київмлин», Переяславського експериментального хлібокомбінату і для Оріховського хлібокомбінату потрібно використовувати стратегію пошуку нових можливостей розвитку капіталу або створення нових системоутворюючих факторів, які доки ще не визначені. Для Рокитнянського, Запорізького і Бердянського хлібокомбінатів потрібно провести додатковий аналіз, а доки розвивати капітал загалом, оскільки існує певний рівень невизначеності щодо пріоритетності розвитку конкретної структурної компоненти.

Таблиця 6 – Матриця обґрунтування системоутворюючих факторів розвитку корпоративного капіталу досліджуваних підприємств за 2013 рік

Рівень масштабної мобільності капіталу	Рівень структурної мобільності корпоративного капіталу			
	високий	вище середнього	середній	низький
високий	-	-	-	-
вище середнього	-	-	-	-
середній	-	Запорізький ХК – <i>Споживчий</i>	Рокитнянський ХК – <i>Фінансовий</i> . Бердянський ХК – <i>Фізичний</i>	ПАТ «Київмлин» – <i>Фізичний</i> . Оріхівський ХК – <i>Фінансовий</i>
низький	-	-	Переяславський ХК – <i>Фізичний</i>	-

Висновки. Підбиваючи підсумки, необхідно зазначити, що в процесі дослідження якісних структурних змін узагальненого оцінювання ефективності використання корпоративного капіталу автором:

1) здійснено категоризацію коефіцієнтів мобільності та структури корпоративного капіталу промислового підприємства;

2) здійснено узагальнений аналіз стану корпоративного капіталу за коефіцієнтами структурної масштабності й структурної мобільності та структуроутворюючими факторами капіталу підприємств хлібопекарської галузі;

3) розроблено матрицю «рівень структурної мобільності – рівень масштабної мобільності» корпоративного капіталу, на основі якої обґрунтовані стратегічні напрямки розвитку корпоративного капіталу досліджуваних підприємств за 2013 рік.

Результат, визначений за рівнем структурної мобільності та масштабної мобільності корпоративного капіталу, дозволив позиціонувати підприємство та визначити напрями удосконалення управління корпоративним капіталом у кожному конкретному випадку.

Подальші дослідження повинні бути спрямовані на оптимізацію структури корпоративного капіталу відповідно до специфічних умов господарювання, підвищення ефективності використання капіталу та його віддачі, забезпечення ефективності управлінської діяльності, спрямованої на нарощування потенціалу корпоративного капіталу в цілому та окремих його складових.

1. Росс С. Основы корпоративных финансов / С. Росс, Р. Вестерфилд, Б. Джордан. – М. : Лаборатория базовых знаний, 2001. – 704 с.

2. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: полный курс : в 2 т. / Ю. Бригхем, Л. Гапенски ; пер. с англ. под ред. В.В. Ковалева. – СПб. : Экономическая школа, 1997. – Т. 2. – 669 с.

3. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс ; пер. с англ. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес». – 1997. – 1120 с.

4. Елисеєва И.И. Общая теория статистики : учебник / И.И. Елисеєва, М.М. Юзбашев ; под ред. И.И. Елисеєвой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 656 с.

5. Казинец Л.С. Темпы роста и структурные сдвиги в экономике / Л.С. Казинец. – М. : Экономика, 1981. – 389 с.

6. Коломицева О.В. Економічна оцінка структурних зрушень у соціально-економічних системах / О.В. Коломицева // Бізнес-інформ. – 2011. – №6. – С. 153-155.

7. Алімов О.М. Структура промислового виробництва в системі ринкової економіки / О.М. Алімов, Н.П. Гончаров, В.В. Лобанов. – К. : НАН України, Інститут економіки, 2000. – 56 с.

8. Корж Н.В. Структурна орієнтація корпоративного капіталу / Н.В. Корж // Економічний часопис-XXI. – Київ : ТОВ «Аграр Медіа Груп». – 2014. – №11-12. – С. 113-116.

9. Backer J. Human Capital: Theoretical and empirical analysis with special reference to education / J. Backer. – 3rd ed. – Chicago : University of Chicago Press, 1993. – 390 p.

10. Статистичний щорічник України за 2013 рік. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 533 с.

1. Ross, S., Westerfield, R., & Jordan, B. (2001). *Osnovy korporativnykh finansov [The basis of corporate finances]*. Moscow: Laboratoriia bazovykh znan [in Russian].

2. Brigham, U., & Gaspensky, L. (1997). *Finansovyi menedzhment: polnyi kurs [Financial management: full course]*. SPb: Ekonomicheskaiia shkola [in Russian].

3. Braly, R., & Meyers, S. (1997). *Printsipy korporativnykh finansov [The principles of corporate finances]*. Moscow: ZAO «Olimp-Biznes» [in Russian].

4. Eliseeva, I.I. (2004). *Obshchaia teoriia statistiki [General Theory of Statistics]*. (5th ed). Moscow: Finansy i statistika [in Russian].

5. Kazynets, L.S. (1981). *Tempy rosta i strukturnye sdvihi v ekonomike [The rate of growth and structural changes in the economy]*. Moscow: Ekonomika [in Russian].

6. Kolomytseva, O.V. (2011). Ekonomichna otsinka strukturnykh zrushen u sotsialno-ekonomichnykh systemakh [Economic evaluation of structural changes in the socio-economic systems]. *Biznes-inform – Business info*, 6, 153-155 [in Ukrainian].

7. Alimov, O.M., Honcharov, N.P., & Lobanov, V.V. (2000). *Struktura promyslovoho vyrobnytstva v systemi rynkovoï ekonomiky [The structure of industrial production in the market economy]*. Kyiv: NAN Ukrainy, Instytut ekonomiky [in Ukrainian].

8. Korzh, N.V. (2014). Strukturna orïentatsiia korporativnoho kapitalu [Structuring of corporate capital]. *Ekonomichni chasopysy-XXI – Economic Annals-XXI*, 11-12, 113-116 [in Ukrainian].

9. Becker, G. (1993). *Human Capital: Theoretical and empirical analysis with special reference to education*. (3rd ed.). Chicago: University of Chicago Press [in English].

10. *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2013 rik [Statistical Yearbook 2013]*. (2014). Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [in Ukrainian].

Н.В. Корж, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туризма и гостинично-ресторанного дела, Винницкий торгово-экономический институт КНТЭУ (г. Винница, Украина)

Обобщенная оценка эффективности использования корпоративного капитала: качественные структурные изменения

На основе предложенной автором категоризации коэффициентов структурных сдвигов капитала осуществлено обобщенный анализ корпоративного капитала предприятий хлебопекарской отрасли Украины. Это позволило определить уровни структурной мобильности и масштабности их корпоративного капитала и обосновать системообразующие факторы развития капитала данных предприятий.

Ключевые слова: структура корпоративного капитала, интенсивность структурных изменений, коэффициент структурных сдвигов, структурная мобильность, структурная масштабность.

N.V. Korzh, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics (Vinnytsia, Ukraine)

Generalized evaluation of the effectiveness of corporate capital usage: qualitative structural changes

The aim of the article. The aim of the article lies in the diagnosis of qualitative evaluation effectiveness of corporate capital structure of Ukrainian enterprises on the basis of the categorization of coefficients of structural displacement.

The results of the analysis. The categorization of coefficients of mobility and corporate capital structure of an enterprise was realized on the basis of the statistical methods usage. It allowed

to determine the levels of structural mobility and corporate capital scalability, to ground system-forming factors of capital development of particular enterprises.

Structural scalability and structural mobility of corporate capital were formalized. On the basis of these coefficients and structure-forming factors of the capital of enterprises generalized analysis of the condition of corporate capital was fulfilled.

The matrix «structural mobility level – scalable mobility level» of corporate capital was developed. On its basis strategic ways of corporate capital development of the enterprises which were examined in 2013 were grounded.

Conclusions and directions of further research. The result, which were received according to the level of structural mobility and scalable mobility of corporate capital, allowed to position an enterprise and to determine the directions of the corporate capital management improvement on a case-by-case basis.

Further research must aim at the optimization of corporate capital structure according to specific economic conditions, the increase of the effectiveness of corporate capital usage and its efficiency, effective management ensuring, directed at the increase of corporate capital potential in general and within separate components.

Keywords: corporate capital structure, structural changes intensity, coefficient of structural displacement, structural mobility, structural scalability.

Отримано 24.04.2015 р.